

Suomen Puunhoidon Yhdistys SPY juhli toukokuussa

teksti ja kuvat: HANNA TAJAKKA

Suomen Puunhoidon Yhdistys SPY ry viettää tänä vuonna 15-vuotisjuhlaansa. Puunhoidon ammattilaiset juhlistivat tapahtumaa toukokuussa pääasiallisesti työn merkeissä harjoitellen työturvallisuusasioita, opiskellen puiden kuntokartoituksen uusia tuulia sekä kisaten SM-puukiipeilykilpailujen mestaruudesta. Juhlatunnelmiin päästiin EAC:n vuosikokousvieraiden kanssa vietetyssä illallistilaisuudessa.

Juhlavuoden päätapahtumat kokosivat Suomen Puunhoidon Yhdistys SPY:n jäseniä alan tapahtumiin Naantaliin ja Turkuun. Samassa yhteydessä myös eurooppalainen puunhoidon keskusjärjestö European Arboricultural Council (EAC) järjesti Turussa kaksipäiväisen vuosikokouksensa.

Pelastuspäivänä kerrattiin puunhoidon työturvallisuusasioita

Naantalin Kultarannassa 13.5.2011 pidettyyn pelastuspäivään osallistui lähes 80 puunhoidon ammattilaista ja opiskelijaa päivittämään työturvallisuustietojään. Päivän aikana kuul-

Kultarannan puisto tarjosi oivat puitteet pelastusharjoituksiin. Puiston isoissa puissa mahtui harjoittelemaan kerralla parikin ryhmää. Tilaisuus oli ensimmäinen viheralan koulutustapahtuma Kultarannassa.

tiin mielenkiintoiset luennot työturvallisuuslainsäädännöstä ja hätäensivusta.

Ari Piela Vandernet Oy:stä kertoi korkeanpaikan työskentelyyn liittyvistä lakikiemuroista. Piela painotti, että työturvallisuuslaki koskettaa kaikkea toimintaa työmaalla ja laki on monimutkaisuudestaan huolimatta laadittu työtätekevien eduksi eikä kiusaksi. Lain mukaan työnantajan velvollisuus työturvallisuuden takaamiseen on yksipuolinen ja ehdoton. Työnantaja on velvollinen hankkimaan tarvittavat välineet ja suojaimet sekä kouluttamaan työntekijät käyttämään niitä. Tämän lisäksi työnantajan on valvottava, että työmaalla noudatetaan työturvallisuutta ja käytetään vaadittavia suojaimia.

– Työnjohtajalla on ankara vastuu. Lain mukaan työmaalla ei tarvitse tapahtua onnettomuutta vaan jo puute työturvallisuudessa on rangaistava teko, Piela muistutti.

Myös työntekijällä on vastuu työturvallisuudesta. Hänen on tarkastettava ennen työhön ryhtymistä, että työturvallisuuden kannalta oleelliset seikat ovat kunnossa. Puutteista hänen on välittömästi ilmoitettava työnjohtajalle. Työntekijällä on velvollisuus myös

huomauttaa muiden työmaalla työskentelevien työturvallisuuspuutteista.

Tilastojen mukaan Suomessa tapahtuu työmailla noin 5 000 putoamista vuosittain, suurin osa niistä huonekorkeudesta. Kaikki putoamiset ovat vaarallisia, joten kiire ja riskien ottaminen työskennellessä jalat irti maasta koituu helposti tapaturmaksi. Tämän vuoksi itsensä turvallinen kiinnittäminen ja kiinnitysten varmistaminen korkeanpaikan työskentelyssä on tärkeää. Myös kiinnitykseen käytettävien henkilösuojaimien on oltava lain mukaan tarkastettuja ja vaadituilla CE- ja EN-merkinnöillä varustettuja. Niistä pitää olla käytössä myös kirjalliset käyttöohjeet.

– Tämä lain näkökulma on ristiriidassa kiipeilytekniikalla tehtävissä puunhoitotoissa käytettävän prusik-solmun ja laskeutumiskahdeksikon kanssa. Tiukasti lakia tulkitsemalla kiipeilijän tekemä prusik-solmu voidaan tulkita säätölaitteeksi, jolloin kiipeilijästä tulee laitteen valmistaja ja näin ollen hänellä on vastuu laitteen ohjeiden laatimiseen ja virallisten turvamerkitöjen hankkimiseen. Laskeutumiskahdeksikosta puuttuu myös CE- ja EN-merkinnät, joten lain mukaan si-

Harold Schoenmakers luennoi puiden kuntokartoitusmenetelmistä ja -laitteista.

täkään ei voisi käyttää, Piela toteaa. Hänen mukaansa puunhoidon kiipeilytyöskentelyssä on monia hyviä käytänteitä, jotka ovat nykyisen lain kanssa ristiriidassa. Käytännössä asiat pitäisi saada korjatuksi lakiin jollain aktaululla.

– Köysityöskentelyssä täytyy muistaa aina kahden köyden köysitekniikka eli kiipeilijällä on käytettävissä työköyden lisäksi turvaköysi. Kannattaa muistaa myös, että myyjä on vastuussa välineiden turvallisuudesta, mutta käyttäjällä on vastuu sen oikeasta ja turvalisesta käytöstä. Tämän lisäksi työnantajalla on vastuu riittävän koulutuksen antamisesta. Putoamissuojaimien tarkastustakaan ei saa unohtaa eli ne pitää tarkastuttaa 12 kuukauden välein valmistajan valtuuttamalla tarkastajalla. Ennen köysityöskentelyn aloittamista työmaasta laaditaan myös kirjallinen riskiarviointi, Ari Piela muistutti lopuksi.

Hätäensiapu voi pelastaa kiipeilyonnettomuuden uhrin

Toinen pelastuspäivän luennoitsija, Janek Anderson Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksesta, valotti kiipeilyonnettomuuksien ensiaputoimia. Nopea toiminta vammautumisen tai sairaskohtauksen sattuessa antaa lisäaikaa ensihoitoon ja uhrin selviytymiseen onnettomuudesta. Kiipeillen tehtävissä puunhoidon töissä toimintaympäristö on ensiavun kannalta haasteellinen. Aina ei ole varmaa, että saatavilla on tarpeelliset välineet pelastautumiselle. Esimerkiksi nostokoriaautoa ei voida välttämättä tuoda lähelle onnettomuuspuuta.

– Siksi työsuunnitelmassa pitää aina ottaa huomioon riskit ja laatia työryhmälle ainakin yleiset turvaohjeet. Jokaisesta kiipeillen hoidettavasta työkohteesta pitää laatia pelas-

Yhdistys lahjoitti kiitokseksi Kultarannan pelastuspäiväjärjestelyistä tasavallan presidentille oksasahan, jonka kahva ja tuppi ovat käsin veistettyä visakoivua. Puutarhuri Terho Marttila otti lahjan vastaan ja lupasi toimittaa sen perille. Lahjan luovutti yhdistyksen puheenjohtaja Marika Pyllkkänen.

tamissuunnitelma onnettomuuksien varalta. Siihen kirjataan pää-, vara- ja hätäsuunnitelma, jotta pelastaminen onnistuu hankalissakin tilanteissa, Anderson huomautti.

Ensiaputilanteessa pitäisi pystyä päättämään, mikä tilanne vaatii nopeaa toimintaa ja uhrin alas tuontia puusta. Alasottaminen ei sinällään ole itsetarkoitus, mutta uhrin ollessa eloton hänet on nopeasti saatava asentoon, jossa elvytys on mahdollista. Kun kyseessä on rankavamma, on parempi jäädä odottelemaan ammattipelastajia.

Yleisin ongelma kiipeilyonnettomuuksissa on uhrin jääminen roikkumaan tajuttomana valjaiden varaan. Tällöin veri pakkautuu vähitellen jalkoihin, kun uhri ei pysty liikuttamaan raajojaan. Alas laskun jälkeen uhri pitääkin vähitellen totuttaa palautuvaan verenkiertoon. Uhri asetetaan makuuasentoon, jossa pää on alempana kuin jalat, jotka asetetaan koukkuun. Tästä uhri siirretään 10–15 minuutin kuluessa sikiökylliasentoon. Uhrin ollessa tajuissaan lasketaan hänet polvilleen pää maata kohti ja siitä vähitellen pepulleen ja edelleen puoli-istuvaan asentoon. Siirron aikana valjaita ei löysätä.

– Onnettomuuden sattuessa selvitä, mitä on sattunut, missä kunnossa pelastettava on, näkyykö verta tai avomurtumia. Tajuttoman uhrin hengitystiet on avattava. Tämän jälkeen soita hätänumeroon ja ilmoita tarkka sijainti ja lyhyt kuvaus tilanteesta. Pelastamisessa on tärkeintä saada tukitukseksi voimakkaat verenvuodot joko kiristysiteellä tai painamalla voimakkaasti vuotokohtaa. Tajuton uhri on saatava kylkiasentoon, jossa hengitystiet voidaan pitää avoimena. Jos uhrilla on lävistysvamma, älä irrota lävistyksen tehnyttä esinettä. Näin estetään ylimääräinen verenvuoto. Elottoman

uhrin elvytys aloitetaan heti kun mahdollista, Anderson kertasi päivän sisällön.

Pelastuspäivän luentojen lisäksi kurssilaiset pääsivät harjoittelemaan puustapelastamista. Arboristit Antti Erola, Mika Hujala ja Gustav Knape esittelivät käytännössä erilaisia pelastamistekniikoita sekä ohjasivat kurssilaisien pelastamisharjoituksia. Osallistujat pääsivät tutustumaan myös Kultarannassa sijaitsevaan tasavallan presidentin kesäasunon puistoon puutarhuri Terho Marttilan johdolla.

Ajankohtaista kuntoarvioinnista

Puiden kuntokartoituksesta järjestettiin miniseminaari 26.5.2011 ammattiopisto Livian maaseutuoppilaitoksessa Piikkiössä. Päivän antina olivat rakenteellisten vikojen aiheuttamien riskien arviointi eri menetelmällä. Lisäksi esiteltiin mikroporien, ultraäänilaitteiden, lämpökameran ja maatulokan käyttömahdollisuuksia puiden kuntoarvioinnissa. Miniseminaarin luennoitsijana toiminut Harold Schoenmakers on kokenut puunhoitoalan kouluttaja Hollannista, jossa hän on opettanut useita ETT-kursseja yhteistyössä IPC Groene Ruimte -koulutuskeskuksen kanssa.

Käytössä on useita erilaisia kuntokartoitusperiaatteita. Näistä esiteltiin VTA-, SIA- ja IBA-menetelmät. VTA-menetelmä (Visual Tree Assessment) on Claus Mattheckin laatima menetelmä, jonka mukaan vähintään kolmasosa rungon halkaisijasta tulee olla tervettä puuainesta, jotta puu pysyy turvallisesti pystyssä.

Lothar Wessolyn kehittämän SIA-menetelmän (Statisch Integrierte Abschätzung) mukaan rungon halkaisijan kasvaessa terveen puuaineksen määrä voi olla jopa alle kolmasosan. Tämä perustuu ajatukseen, että todella isokokoisilla puilla tuulen vaikutus jakautuu tasaisemmin juuriston ja rungon kesken kuin nuorilla puilla. Vanhojen ja kookkaiden puiden tyvet ovat yleensä huomattavasti leveämpiä kuin varsinainen runko, jolloin ne sietävät tuulen aiheuttamaa rasitusta hyvin.

IBA-menetelmässä (Integrierte Baumanalyse) lähestymistapa on biologisempi. Schlaegin mukaan puu on kasvukuntoinen niin kauan kuin puu pystyy hankkimaan ravinteita ja vettä riittävästi ja uuden puuaineksen tuotto on tasapainossa esimerkiksi sienien lahotustoiminnan kanssa. Kun tilanne muuttuu ja sieni hävittää enemmän puuainesta kuin puu tuottaa, muuttuu puu riskipuuksi. Vioituneen puun hyvä kasvu on yleensä merkki siitä, että puuaineksen tuotto on edelleen tasapainossa.

Schoenmakers esitteli myös käytännön tutkimuslaitteita. Puun vakautta voidaan tutkia

muun muassa Trek pilot-menetelmällä, jossa puun runkoon kiinnitettyä vaijeria vedetään, niin että rungon tyvi taipuu 0,25 astetta. Tyveen kiinnitetty mittari mittaa liikkeen voimakkuutta ja piirtää käyrää asteikolle. Jos vetovastus jää alle 75 prosentin, on kyseessä riskipuu, joka voi kovalla tuulella kaatua. Samaa menetelmää voidaan hyödyntää selvitettyä rungossa olevien halkeamien lujutta.

Suomessakin käytössä olevien mikroporien ja ultraäänilaitteiden lisäksi Schoenmakers esitteli lämpökameran toimintaperiaatteita. Sen avulla voidaan nähdä rungossa olevat silmin havaitsemattomat vioituskohdat. Lämpökamera näyttää vioituskohdat erivärisenä kuin terveen rungon. Laitteen käyttöä rajoittavat sade ja kova tuuli sekä varjoisa paikka. Ne heikentävät rungosta mitattavaa lämpövastusta. Schoenmakersin kokemuksen mukaan 25 prosentissa tapauksista laite ei toiminut hollantilaisissa olosuhteissa. Myöskään kaikki käytössä olevat maatutkat eivät ole vielä riittävän kehittyneitä puiden juuriston tutkimiseen. Kehitystyö on käynnissä ja niistä tulee yleisille markkinoille maanalaista oloista yhä yksityiskohtaisempaa tietoa tarjoavia laitteita.

Kuntokartoitukseen liittyen Schoenmakers totesi lopuksi, ettei mikään käytössä oleva tekninen menetelmä korvaa puunhoidon ammattilaisen silmävaraisiin ja ammattikokemukseen perustuvaa havainnointia. Siksi lopullinen kuntoarviointi edellyttääkin aina teknisten menetelmien avulla saatujen tulosten soveltamista ja tulkitsemista hyödyntäen puusta ja sen kasvupaikalta kerättyä silmämääräistä havaintoainesta.

Puukiipeily sai uudet Suomen mestarit

Järjestyksessään toinen SM-puukiipeilykilpailu ratkesi 27.–28.5.2011 Turun Linnanpuistossa. Miesten ja naisten sarjojen ykkössijat säilyivät edellisvuoden SM-mestareilla Juha Palojärvellä ja Saija Asikaisella. Opiskelijasarjan voittajaksi taituroi Mika Vainionpää. Kaikkiaan kaksipäiväisiin kilpailuihin osallistui 17 amatikseen toimivaa tai ammattiin opiskelevaa arboristia kolmessa eri sarjassa. Mukana oli kilpailijoita myös Ruotsista, Virosta ja Englannista.

Kilpailussa testattiin puunhoitajien kiipeilytaitoa, -tekniikkaa ja nopeutta kuudessa eri tehtävässä. Ensimmäinen päivä oli kaikille kilpailijoille avoin karsintakilpailu. Toisena päivänä kilpailivat ensimmäisenä päivänä SM-finaaliin selviytyneet kiipeilijät.

Perjantain karsintakilpailun kilpailuohjelmassa olivat työkiipeily, nopeuskiipeily, heittopainon heittotarkkuus, jalkalukko ja puus-

Suomen puukiipeilykilpailujen mestarit Mika Vainionpää (vasemmalla), Saija Asikainen ja Juha Palojärvi.

ta pelastaminen. Työkiipeilyssä kilpailijan oli suoritettava viisi eri tehtävää kymmenessä minuutissa kiipeillen isokokoisen puun oksistossa. Nopeuskiipeilyssä kilpailija kiipesi puun latvaan mahdollisimman nopeasti oksia pitkin vapaakiipeilynä. Heittopainon heitossa oli puuhun sijoitettu heittokohteita kolmella eri korkeudella. Onnistuneen heiton jälkeen kiipeilyköysi oli vedettävä puuhun ja köydenpää maahan. Jalkalukko-tehtävässä tavoitteena oli kiivetä jalkalukkotekniikalla mahdollisimman nopeasti ylös puun latvukseen. Miesten sarjassa kiipeilykorkeus oli noin 15 metriä, naisten ja opiskelijoiden sarjassa noin 13 metriä. Puusta pelastamisessa pelastettiin loukkaantunut uhri puun latvuksesta kilpailijan kiipeilyvälineitä hyödyntäen.

Lauantain finaalisissa kilpailijoilla oli yksi laaja tehtäväkokonaisuus. Suoritus käynnistyi heittopainolla köyden asentamisella puuhun. Sen jälkeen kilpailijan oli hoidettava puussa kiipeillen neljä eri tehtävää. Lopuksi kilpailija laskeutui puusta keräten käytetyt köydet puusta alas, jonka jälkeen tehtävät oli suoritettu. Aikaa suoritukseen oli 30 minuuttia. Nopeimman ja teknisesti ammattitaitoisimman suorituksen tehneet kilpailijat palkittiin sarjajensa voittajiksi.

Drayer/Arboristipalvelu Erola, Fiskars Oy, Koneliike Olenius Oy, Konetoimi Oy, Lassila & Tikanoja, Puidenhoitajien Oy, Several Oy, Uittokalusto Oy ja Vandernet Oy olivat lahjoittaneet kilpailujen runsaat palkinnot.

Juhlailallinen kruunasi tapahtumaviikonlopun

Seminaari- ja kilpailuviikonlopun päätteeksi järjestettiin yhdistyksen 15-vuotistaipaleen kunniaksi juhlaillallinen Ravintola Teinissä Turussa. Juhlamaan kokoontui 50 EAC:n vuosikokoukseen osallistunutta kokousvierasta eripuolilta Eurooppaa, kolmisenkymmentä yhdistyksen jäsentä sekä muita viheralan järjestöihmisiä.

Illallisen aikana Prahan kaupungin edustaja Marketa Pirklova luovutti vuoden 2011 Puiden pääkaupunki-palkinnon Turun kaupungin apulaiskaupunginjohtaja Jarkko Virtaselle. Lisäksi kuultiin EAC:n uuden puheenjohtajan Tomislav Vitkovicin terveiset ja kiitokset hyvistä vuosikokousjärjestelyistä. SPY:n puheenjohtaja Marika Pylkkänen muisteli yhdistyksen alkutaipaletta ja ensimmäisiä askeleita kansainvälisillä järjestötantereilla. Ilta jatkui iloisissa merkeissä Turun yöelämään tutustuen ja kansainvälisiä yhteyksiä vahvistaen. ■

Kirjoittaja on Suomen Puunhoidon Yhdistys SPY ry:n tiedottaja.

SM-puukiipeilykilpailun tulokset 2011

Miesten sarja

1. Juha Palojärvi	217,25 p./ 300 p.
2. Heiki Hanso (Viro)	206,50 p./ 300 p.
3. Axel Skog (Ruotsi)	196,25 p./ 300 p.
4. Tuomo Toura	189,00 p./ 300 p.

Naisten sarja

1. Saija Asikainen	164,25 p./ 300 p.
2. Heli Vuorilampi	158,25 p./ 300 p.
3. Piritta Anttila	10,25 p./ 300 p.

Opiskelijoiden sarja

1. Mika Vainionpää	126,25 p./ 300 p.
2. Anu Äyräs	23,27 p./ 300 p.

Tuomaristo seuraa silmä tarkkana kilpailusuoritusta puun latvuksessa. Tuomarointivuorossa Aki Tammisto (edessä), Mika Hujala, Gustav Knape ja Antti Erola.